

Sygn. akt II Ka 223/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Rudnik (spraw.)

Sędziowie: SO Marek Podwójniak

SR del. Justyna Tęcza

Protokolant: sekr. sąd. Monika Szukalska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Sieradzu Agnieszki Czajkowskiej

po rozpoznaniu w dniu 08 listopada 2017r.

sprawy **T. R. (1)**

skazanego z art. 286 § 1 kk i innych

na skutek apelacji wniesionych przez skazanego oraz jego obrońcę

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 14 czerwca 2017r. wydanego w sprawie II K 119/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w wysokości 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
3. zwalnia skazanego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym obciążając nimi Skarb Państwa.

Marek Podwójniak Marcin Rudnik Justyna Tęcza

sygn. akt II Ka 223/17

UZASADNIENIE

W dniu 14 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu wydał wyrok łączny w sprawie II K 119/17, w którym wymierzył skazanemu T. R. (1) w punkcie 1 na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 i 2 kk, art. 87 § 1 kk, art. 89 § 1a i 1b kk w zw. z art. 91 § 2 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności oraz kary ograniczenia wolności orzeczonych wyrokami:

a) Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 19 września 2012 roku w sprawie o sygn. akt VI K 453/12 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 279 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk popełniony w okresie od czerwca 2011 roku do 16 listopada 2011 roku zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie XVII Ka 101/13 z dnia 22 lutego 2013r.,

b) Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 23 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 656/13 za 13 czynów wyczerpujących dyspozycję art. 286 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk popełnione ciągu przestępstw z art. 91 § 1 kk w dniach: od 30 lipca 2013r do 01 sierpnia 2013r, , od 26 czerwca do 27 czerwca 2013r., od 26 czerwca do 27 sierpnia 2013 roku, od 30 lipca 2013r. do 01 sierpnia 2013r, od 25 lipca 2013r. do 01 sierpnia 2013r, w dniu 12 sierpnia 2013r, od 02 lipca 2013r. do 05 lipca 2013r, od 29 czerwca 2013r. do 03 lipca 2013r. , w dniu 26 czerwca 2013r, w dniu 02 lipca 2013r, w dniu 18 lipca 2013r, w dniu 18 sierpnia 2013r.,

c) Sądu Rejonowego w Wieluniu VI Zamiejscowy Wydział Karny w P. z dnia 10 lipca 2014 roku w sprawie o sygn. akt VI K 133/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 16 września 2013 roku,

d) Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 20 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt VIII K 764/14 za czyny wyczerpujące dyspozycję art. 286 § 1 kk popełnione w dniach 04 września 2013r, 14 września 2013 roku i 24 września 2013r. w warunkach ciągu przestępstw określonego w art. 91 § 1 kk,

e) Sądu Rejonowego w Pszczynie z dnia 25 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt II K 854/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 19 lutego 2014r.,

f) Sądu Rejonowego w Szczecinku z dnia 16 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt II K 136/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełniony w okresie od 3 do 4 grudnia 2013 roku,

g) Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 14 maja 2015 roku w sprawie o sygn. akt VIII K 503/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 i 3 kk popełniony w dniu 02 maja 2013 roku,

h) Sądu Rejonowego w Dębicy z dnia 08 lipca 2015 roku w sprawie o sygn. akt II K 255/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 i 3 kk popełniony w dniu 13 lipca 2014 roku,

i) Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 14 października 2015r. wydanego w sprawie o sygn. akt VIII K 428/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk popełniony we wrześniu 2013 r.,

j) Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 23 listopada 2015 roku w sprawie o sygn. akt XI K 348/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 27 listopada 2013 roku,

k) Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 20 września 2016 roku wydanego w sprawie VIII K 598/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 19 sierpnia 2013 roku,

l) Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 14 września 2016r. wydanego w sprawie o sygn. akt VI K 322/16 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 26 maja 2014 roku,

m) Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 25 października 2016r. wydanego w sprawie o sygn. akt II K 545/16 za czyny wyczerpujące dyspozycję art. 286 § 1 kk popełnione w dniu 23/06/2014r. oraz 25/06/2014r. przy przyjęciu ciągu przestępstw określonego w art. 91 § 1 kk,

n) Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 05 czerwca 2014 roku w sprawie o sygn. akt VIII K 643/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 i 3 kk popełniony w dniu 24 sierpnia 2013 roku (pkt VI),

karę łączną 6 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności,

oraz w miejsce orzeczonych jednostkowych kar grzywny orzeczonych wyrokami:

a) Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 19 września 2012 roku w sprawie o sygn. akt VI K 453/12 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 279 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 279 § 1 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk popełniony w okresie od czerwca 2011 roku do 16 listopada 2011 roku,

b) Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 23 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 656/13 za 13 czynów wyczerpujących dyspozycję art. 286 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk popełnione ciągu przestępstw z art. 91 § 1 kk w dniach: od 30 lipca 2013r do 01 sierpnia 2013r, , od 26 czerwca do 27 czerwca 2013r., od 26 czerwca do 27 sierpnia 2013 roku, od 30 lipca 2013r. do 01 sierpnia 2013r, od 25 lipca 2013r. do 01 sierpnia 2013r, w dniu 12 sierpnia 2013r, od 02 lipca 2013r. do 05 lipca 2013r, od 29 czerwca 2013r. do 03 lipca 2013r. , w dniu 26 czerwca 2013r, w dniu 02 lipca 2013r, w dniu 18 lipca 2013r, w dniu 18 sierpnia 2013r.,

c) Sądu Rejonowego w Tarnowie XIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w D. z dnia 24 czerwca 2014 roku w sprawie o sygn. akt XIII K 166/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w okresie od 17 do 21 marca 2013 r.,

d) Sądu Rejonowego w Wieluniu VI Zamiejscowy Wydział Karny w P. z dnia 10 lipca 2014 roku w sprawie o sygn. akt VI K 133/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 16 września 2013 roku,

e) Sądu Rejonowego w Pszczynie z dnia 25 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt II K 854/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 1 kk popełniony w dniu 19 lutego 2014r.

karę łączną grzywny w wymiarze 240 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 złotych, i w tym zakresie uznał opisane wyroki w zakresie orzeczonych kar pozbawienia wolności, ograniczenia wolności oraz grzywny za pochłonięte wyrokiem łącznym, a w pozostałym za podlegające odrębnemu wykonaniu.

Ponadto na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej w pkt. 1a kary łącznej pozbawienia wolności Sąd I instancji zaliczył skazanemu:

a) okres 2 dni zatrzymania w okresie od 16 listopada 2011r. godz. 04.00 do dnia 17 listopada 2011r. w sprawie o sygn. akt II K 453/12 przyjmując, że jeden dzień zatrzymania równy jest jednemu dniowi kary pozbawienia wolności,

b) okres odbywanej kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt VIII K 764/14 od dnia 20 lutego 2017r. do chwili obecnej,

Ponadto zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. koszty tytułem wynagrodzenia na nieopłaconą pomoc prawną udzieloną T. R. (1) z urzędu oraz zwolnił go od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa.

W ustawowym terminie apelacje od powyższego wyroku łącznego złożyli obrońca skazanego oraz skazany.

Obrońca skazanego zaskarżył wyrok w części dotyczącej wysokości kary zarzucając:

1) rażąco niewspółmierność wymierzonej T. R. (1) kary wyrażającą się w orzeczeniu kary łącznej w wymiarze 6 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny w wymiarze 240 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie zasady częściowej absorpcji zbliżonej do zasady kumulacji kar podczas gdy postawa i warunki osobiste T. R. (1) przemawiają za zastosowaniem zasady całkowitej absorpcji.

W uzasadnieniu środka odwoławczego obrońca wskazał, iż czyny, jakich dopuścił się skazany zostały popełnione w krótkich odstępach czasu i skierowane były głównie przeciwko mieniu. Podniósł także, że dokładna analiza opinii z Zakładu Karnego w S. pozwala dostrzec T. R. (1) jako osobę, w stosunku do której można mówić o pozytywnej prognozie resocjalizacyjnej (był nagradzany za właściwe postawy w oddziale mieszkalnym, w środowisku osadzonych funkcjonuje właściwie, wobec położonych prezentuje poprawne postawy i zachowania). Zdaniem autora apelacji zostały spełnione przesłanki pozwalające na zastosowanie zasady całkowitej absorpcji, bowiem kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie skazanemu T. R. (1) kary łącznej w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

Skazany T. R. (1) w sporządzonej przez siebie apelacji zarzucił:

- „naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności wobec braku staranności w ocenie jak dalekie relacje zachodzą pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami”,
- naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie poprzez nieuwzględnienie podczas rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie okoliczności wskazujących na związek przedmiotowo – podmiotowy łączący popełnione czyny, gdyż jego zdaniem w przedmiotowej sprawie zachodzą warunki pozwalające na orzeczenie kary łącznej znacznie mniej surowej od orzeczonej,
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mający bezpośredni wpływ na treść samego orzeczenia będący następstwem wskazanych uchybień.

W uzasadnieniu apelacji skazany wskazał także, że Sąd I instancji procedował w przedmiotowej sprawie przez tak długi okres, że wyrokiem łącznym nie objęto wszystkich kar pozbawienia wolności, które zostały w stosunku do niego orzeczone. Takie rozstrzygnięcie uważa za krzywdzące, także co do orzeczonej kary łącznej grzywny, kiedy ciąży na nim obowiązek naprawienia szkody. Podniósł również, że chciałby prowadzić normalne życie, jest bardzo zżyty z rodziną i przyświecają mu nowe cele. Podkreślił, iż obecny wymiar kary stanowi dla niego wysoką dotkliwość, kiedy już na obecnym etapie zrozumiał swoje błędy.

W konkluzji apelacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowni I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje wniesione w niniejszej sprawie przez skazanego i jego obrońcę nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd meriti w toku rozprawy głównej mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana, wtedy dopiero, gdyby w procedurze dochodzenia do nich Sąd uchybił dyrektywom art. 7 kpk, pominął istotne w sprawie dowody lub oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie lapidarne, wewnętrznie sprzeczne bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania, wyłączające możliwość merytorycznej oceny kontrolno-odwoławczej. Zarzut obrazy przepisu art. 7 kpk i w związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd orzekający - oceniając dowody - naruszy zasady logicznego rozumowania, nie uwzględni przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego. Ocena dowodów dokonana z zachowaniem wymienionych kryteriów pozostaje pod ochroną art. 7 kpk, i brak jest podstaw do kwestionowania dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych i końcowego rozstrzygnięcia, gdy nadto Sąd nie orzeknie z obrażą art. 410 kpk i 424§2 kpk oraz nie uchybi dyrektywie art. 4 kpk.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania i analizując zarzuty podniesione w apelacjach Sąd Okręgowy nie stwierdził takich uchybień ze strony Sądu I instancji, które rodziłyby wątpliwości co do merytorycznej trafności zaskarżonego wyroku.

W postępowaniu o wydanie wyroku łącznego w pierwszej kolejności istotne jest ustalenie, jakie konkretnie wymierzone wyrokami kary podlegają łączeniu. W tym konkretnym przypadku ustalenia w tym zakresie były jak najbardziej prawidłowe.

Zgodnie z art. 85 § 2 kk podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa (za które wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu). Zdaniem Sądu Okręgowego wykładnia literalna tego przepisu nie stanowi trudności, a przy tym nie budzi najmniejszych wątpliwości. Negatywna przesłanka łączenia kar określona w art. 85 § 2 k.k. poprzez sformułowanie: kary "podlegające wykonaniu" wyklucza możliwość wymiaru kary łącznej na podstawie kar jednostkowych lub kary albo kar łącznych, jeżeli w momencie orzekania o tym kary zostały wykonane (patrz: Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2017 r. II AKz 491/16, OSAW 2017/1/357). Orzeczone wobec T. R. (1) kary pozbawienia wolności wyrokami: Sądu Rejonowego w Tarnowie Wydział Zamiejscowy z siedzibą w D. wydanym w sprawie XIII K 166/14 (kara 6 miesięcy pozbawienia wolności), Sądu Rejonowego Starogardzie Gdańskim wydanym w sprawie II K 439/14 (kara 6 miesięcy pozbawienia wolności), Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu wydanym w sprawie VI K 691/12 (kara 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności) oraz Sądu Rejonowego w Lublińcu wydanym w sprawie II K 654/13 (kara 2 miesięcy pozbawienia wolności) (opisane w wyroku Sądu I instancji odpowiednio w punktach: V, VIII, II, IX) zostały wprowadzone do wykonania jako pierwsze i T. R. odbył je z dniem 20.02.2017 roku. Nie podlega zatem dyskusji, iż w dniu wydania zaskarżonego wyroku łącznego, a więc w dniu 14 czerwca 2017 r., orzeczone wymienionymi wyrokami kary zostały wykonane. Przesłanki wydania wyroku łącznego nie są badane na dzień złożenia wniosku o wydanie wyroku łącznego. Ustaleń w tej mierze Sąd rozpoznający sprawę dokonuje dopiero w dacie orzekania.

Zatem chociaż skazany uważa takie rozwiązanie za krzywdzące dla niego, to w niniejszej sprawie brak było podstaw do połączenia wymienionych kar węzłem kary łącznej, a tym samym Sąd I instancji dokonał prawidłowej interpretacji przepisów. Odnosząc się do stanowiska skazanego T. R. (1) w tym zakresie wskazać należy, iż zastosowanie tychże przepisów nie zależy od decyzji Sądu. Innymi słowy to nie Sąd decyduje o tym, które kary podlegają łączeniu, wynika to tylko i wyłącznie z brzmienia ustawy. Nie wystąpiły zatem podstawy do dokonania zaliczenia wykonanych przez skazanego kar orzeczonych wymienionymi wyrokami na poczet orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności. Nie było przy tym praktycznej możliwości wydania wobec skazanego wyroku łącznego w krótszym terminie w sytuacji, w której w toku postępowania wobec wielu wyroków skazujących należało zgromadzić bardzo obszerną dokumentację, a przy tym kolejne wyroki były wobec skazanego wydawane już w toku tego postępowania i tym samym wystąpiła konieczność przekazywania sprawy o wydanie wyroku łącznego według właściwości.

Pozostałe podniesione w apelacjach zarzuty i zawarte w nich elementy (w tym zakresie należy uznać, że apelacje obrońcy oraz skazanego są jednorodne) w zasadzie odnoszą się do wymierzonych kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny oraz okoliczności, które Sąd winien wziąć pod uwagę przy ich orzekaniu.

W apelacjach wskazano, iż Sąd I instancji winien zastosować zasadę pełnej absorpcji z uwagi na postawę oraz warunki osobiste skazanego, a także związek łączący popełnione czyny. Tak należy interpretować zarzuty naruszenia prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych podniesione w obu apelacjach.

Kwestia postawy skazanego w trakcie wykonywania wobec niego kary pozbawienia wolności nie umknęła jednak uwadze Sądu ferującego zaskarżony wyrok. Podkreślono w uzasadnieniu wyroku, że jako okoliczność łagodzącą uwzględniono postawę skazanego, jego krytyczny stosunek do popełnionych przestępstw, chęć doskonalenia zawodowego, dalszej edukacji. Nie pominięto także faktu udzielania mu nagród regulaminowych, poprawnej opinii wśród wychowawców, a także brak wymierzonych w stosunku do niego kar dyscyplinarnych. Sąd I instancji dostrzegł oraz uwzględnił zatem elementy, na które powołuje się obrońca skazanego zarzucając brak dogłębnej analizy załączonej do akt opinii o skazanym.

Słusznie przy tym Sąd Rejonowy wskazał, jakie to okoliczności są brane pod uwagę przy wydawaniu wyroku łącznego, podkreślając, iż nie dokonuje się ponownej oceny stopnia winy oraz stopnia społecznej szkodliwości czynu, ale należy zbadać przedmiotowo – podmiotowy związek zachodzący między realnie zbiegającymi się przestępstwami. W niniejszej sprawie Sąd przyjął, iż pomiędzy popełnionymi przez T. R. (1) przestępstwami występuje bliski związek przedmiotowy, nie można jednak mówić o jakimkolwiek związku podmiotowym. Z takim zapatrywaniem należy się zgodzić. Otóż faktycznie T. R. (1) popełnił przestępstwa jednego rodzaju, bowiem były to czyny przeciwko

mieniu, niemniej dokonał ich na szkodę szeregu różnych osób pokrzywdzonych. Właśnie ten szeroki krąg osób pokrzywdzonych nie pozwala przyjąć, aby w niniejszej sprawie wystąpił jakikolwiek związek podmiotowy pomiędzy popełnionymi przez niego przestępstwami. W apelacji obrońcy skazanego wskazano przy tym na bliski związek przedmiotowy nie odniesiono się jednak do tego o charakterze podmiotowym, co nie umknęło uwadze Sądu I instancji. Trzeba też pamiętać, że T. R. (1) został skazany prawomocnymi wyrokami aż kilkanaście razy i nie można również pominąć faktu, iż chociażby wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 23 kwietnia 2014 roku wydany w sprawie III K 656/13 dotyczy ciągu przestępstw składającego się z aż trzynastu czynów. We wskazanym środku odwoławczym powołano się także na fakt, że przestępstwa przez skazanego zostały popełnione w krótkich odstępach czasu. Nie można jednak pominąć faktu, że były one popełniane na przestrzeni 3 lat, i - jak to słusznie ujął Sąd I instancji - stanowiły „sposób na życie” skazanego. Także z opinii o skazanym wynika, że nie wykonywał on żadnej pracy, a jego źródłem utrzymania były środki uzyskiwane przez niego z działalności przestępczej. Ponadto nie zaprzestał popełniania przestępstw pomimo wydanych wobec niego wyroków, w których otrzymywał kolejne szanse poprzez orzeczenie wobec niego kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, co skutkowało ich zarządzeniem (orzeczenia opisane w pkt III i IV zaskarżonego wyroku).

Tak więc podniesione w opisanym wyżej zakresie zarzuty należało uznać za niezasadne, a konsekwencją tego była również niezasadność zarzutów dotyczących rażącej niewspółmierności orzeczonych kar łącznych.

Na wstępie rozważań w tym zakresie należy zauważyć, iż pojęcie rażącej niewspółmierności kary wskazane w art. 438 pkt 4 kpk w związku z jego ocennością było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wielu orzeczeniach. W wyroku z dnia 11 kwietnia 1985r. (V KRN 178/85, OSNKW z 1995r. Nr 7 – 8, poz. 60) Sąd Najwyższy podkreślił, że zarzut niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy - gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Jednocześnie w innym wyroku tego Sądu z dnia 2 lutego 1995r. (II KRN 198/94 – OSNPP z 1995r., z. 6, poz. 18) wskazano przy rozważaniach odnośnie rażącej niewspółmierności kary, iż nie chodzi o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - »rażąco« niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane poglądy znajdują zastosowanie także do wymiaru kary łącznej orzekanej w wyroku łącznym. Dodać należy, że wydając wyrok łączny Sąd zgodnie z dodanym od 01 lipca 2015r. przepisem art. 85a kk bierze pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nie rozstrzyga się zatem ponownie o stopniu społecznej szkodliwości poszczególnych przestępstw i winie. Słusznie na te właśnie elementy wskazywał Sąd I instancji. Zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją, przedmiotem oceny sądu przy wydawaniu kary łącznej są elementy związane z osobą sprawcy i roli, jaką kara łączna ma odegrać w kontekście kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Decyzją ustawodawcy było odejście od oceny elementów związanych bezpośrednio z czynem, gdyż elementy te były już rozważane w poszczególnych wyrokach skazujących. Niemniej jednak przy ustalaniu wysokości kary łącznej sąd musi mieć na uwadze zarówno warunki i właściwości osobiste skazanego, jak i rodzaj oraz ilość popełnionych przez niego przestępstw. Jest bowiem oczywistym, że to właśnie na podstawie tych uwarunkowań możliwe jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy konkretnie orzeczona kara łączna spełni te cele, o których mowa w art. 85a kk (za: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 marca 2017 r. II AKA 19/17, LEX nr 2292455).

Sąd I instancji orzekł wobec skazanego karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 6 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, mogąc ją wymierzyć w szeroko zakrojonych granicach od 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności do nawet 9 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Natomiast łączną karę grzywny orzeczono w wymiarze 240 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych, kiedy kara ta mogła się zawierać w granicach od 100 do 320 stawek dziennych grzywny. Oceniając je przez pryzmat wszystkich okoliczności zaistniałych w sprawie, w tym również szczegółowo opisanych we wcześniejszej części uzasadnienia, kary te nie mogą być oceniane jako surowe, a tym bardziej rażąco surowe, a tylko w wypadku uznania ich za rażąco surowe podlegałyby one złagodzeniu.

W przypadku obu tych kar Sąd I instancji precyzyjnie określił, iż stosując zasadę asperacji ich wymiar zmniejszony został o ¼ w stosunku do sumy wymierzonych kar. Sąd Rejonowy w Sieradzu w sposób szeroki i obszerny wskazał na wszystkie istotne elementy, które powinien był uwzględnić przy wymierzaniu kary łącznej pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny. Przede wszystkim podkreślić należy, że Sąd I instancji orzekł ją przy zastosowaniu zasady asperacji, która chociaż zbliżona jest do zasady kumulacji to jednak w sposób wyraźny polepszyła sytuację skazanego (czego sam T. R. (1) - jak wynika z wniesionego środka odwoławczego - nie dostrzega). Na marginesie należy zaznaczyć, iż instytucja wyroku łącznego nie ma na celu poprawiania sytuacji skazanego, który już w momencie popełniania przestępstw winien zdawać sobie sprawę z konsekwencji, jakie się z tym wiążą. W niniejszej sprawie bez wątpienia nie wystąpiły podstawy do tego, aby wobec T. R. (1) orzec kary łączne z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, jak postulowano w obu środkach odwoławczych. Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że wprawdzie zachodzi bliski związek przedmiotowy między czynami, a skazany prezentuje obecnie właściwe postawy, wskazuje, że przyświecają mu w życiu nowe cele, a także deklaruje krytycyzm w stosunku do popełnianych przestępstw oraz dotychczasowego trybu życia, to jednak nie jest to wystarczające do uznania, iż wymierzone skazanemu kary nie są odpowiednie, tym bardziej, że z kolei związek podmiotowy między tymi czynami nie był bliski. Poza tym uwzględniając również dużą liczbę czynów popełnionych przez skazanego, co do których kary podlegały łączeniu oraz ich kwalifikacje, kara łączna z zastosowaniem zasady absorpcji lub zasady asperacji zbliżonej do absorpcji nie spełniłaby zarówno celów w zakresie prewencji indywidualnej, jak i celów w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wywołałaby bowiem u skazanego przekonanie, że nawet jeżeli dopuścił się wielu poważnych przestępstw, to i tak faktycznie poniósłby odpowiedzialność tylko za część tych czynów, za które orzeczono wobec niego najwyższą karę jednostkową. Z kolei dla społeczeństwa byłoby niezrozumiałe, że osoba, która dokonała kilkunastu przestępstw, w tym poważnych przestępstw, do których należy zaliczyć liczne oszustwa na szkodę wielu osób nie spotkała się z odpowiednią reakcją karną za swoje czyny. W świetle powyższych rozważań karę łączną 6 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 240 stawek dziennych (przy ustaleniu stawki na minimalną kwotę 10 złotych) należy uznać za kary sprawiedliwe, które spełnią cele w zakresie prewencji indywidualnej w stosunku do T. R. (1) oraz cele w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Sąd I instancji należy przy tym uzasadnić swoje rozstrzygnięcia co do kar łącznych, nie pomijając żadnej okoliczności, która powinna być wzięta pod uwagę przy rozstrzyganiu w tym zakresie i uwzględniając je w należytych stopniu. Zauważyć dodatkowo należy, że biorąc pod uwagę wymierzone skazanemu kary jednostkowe podlegające łączeniu, skazany przy takim wymiarze kary łącznej faktycznie uniknie wykonania jednostkowych kar pozbawienia wolności w łącznym wymiarze aż 2 lat i 4 miesięcy, a więc orzeczonych wobec niego nawet trzema wyrokami. Natomiast w zakresie kary łącznej grzywny jej wymiar obniżono w stosunku do sumy kar o 80 stawek dziennych. Podkreślić należy, że chociaż skazany powołuje się na wynikające z wyroków obowiązki naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych, a także dokonywanie na ich rzecz „dobrowolnych” wpłat, to jednak nie są to okoliczności, które powodowałyby konieczność uznania orzeczonej kary łącznej grzywny za rażąco surową.

Reasumując Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji wniesionych przez obrońcę T. R. (1) oraz przez samego skazanego, na podstawie art. 437§1 kpk, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 kpk w zw. z art. 634 kpk w zw. z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. kwotę 120 złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w wysokości 27,60 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej T. R. (1) z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Jednocześnie na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 § 1 kpk, w związku z sytuacją materialną skazanego, a także uwzględniając fakt, że w zakładzie karnym obecnie jest on zatrudniony nieodpłatnie, Sąd Okręgowy zwolnił go od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym obciążając nimi Skarb Państwa.

MAREK PODWÓJNIAK MARCIN RUDNIK JUSTYNA TĘCZA

z/ odpis wyroku z odpisem uzasadnienia oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia kasacji doręczyć skazanemu a także obrońcy skazanego (art. 140 kpk), pouczając dodatkowo skazanego, że dotychczas występujący obrońca z urzędu nie ma obowiązku wykonywania w tej sprawie dalszych czynności.

2017.12.04

SSO Marcin Rudnik